

BÖLÜM 11

EĞİTİM FELSEFESİ EĞİLİMLERİ ÖLÇEĞİ'NİN GELİŞTİRİLMESİ: GEÇERLİK VE GÜVENİRLİK ÇALIŞMASI¹

Alper AYTAÇ²
Nihat UYANGÖR³

GİRİŞ

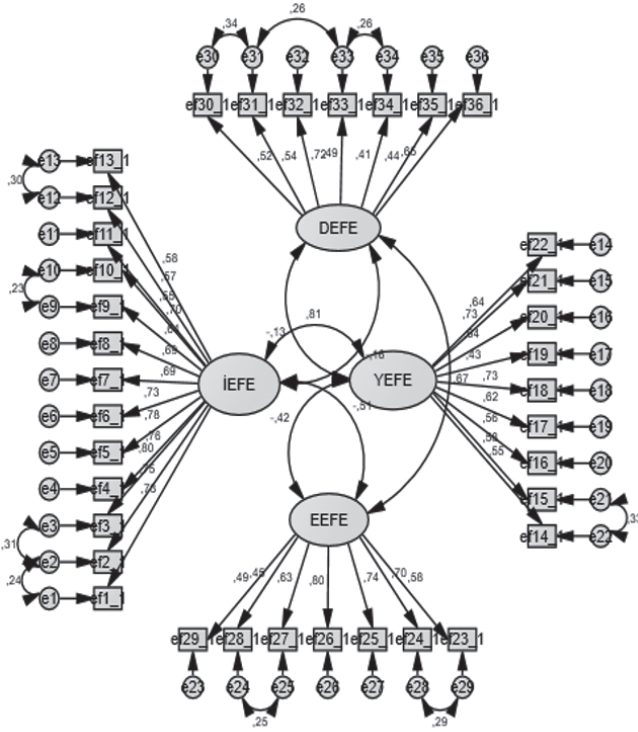
Felsefe, tanımı yapılması zor olan bir disiplin alanını oluşturmaktadır (Heimsoeth, 2011; Koç, 2009). Bunun sebepleri arasında farklı tarihsel ve sosyal koşulların etkisi altında kalmış olan filozofların bakış açılarındaki farklılıklar yer almaktadır. Aynı dönemlerde yaşamış olmalarına rağmen coğrafi etkenler sebebiyle farklı felsefi bakış açılarına sahip olan filozofların da varlığı söz konusudur (Cevizci, 2016). Bununla birlikte felsefenin tanımına ilişkin belli başlı betimlemeler mevcuttur. Felsefe Yunanca *philo* (sevmek) ve *sophia* (bilgelik) kelimelerinin birleşiminden oluşmaktadır. Yani diğer bir deyişle, felsefeye *bilgelik sevgisi* denilmesi mümkündür (Adjukiewicz, 1994). Bilgelik, hayatın anlamlı kılınması yolundaki uğraşları ifade etmektedir. Bu doğrultuda felsefenin hayatı anlamak ve anlamlandırmak gibi bir misyonunun olduğunu söylemek mümkündür (Arslan, 2017).

Felsefenin metafizik, epistemoloji, aksiyoloji olmak üzere üç ana dalı bulunmaktadır. Bu ana dalların yanı sıra birçok felsefe disiplini ortaya çıkmıştır. Eğitim felsefesi de bunlardan birini oluşturmaktadır (Arslan, 2017; Yazıcı, 2016). Felsefenin uygulamalı bir türünü oluşturan eğitim felsefesi, eğitimin ne olduğu ve hangi amaçlara sahip olması gerektiğine ilişkin sorgulamalar ile ilgilenir (Cevizci, 2015). Yani eğitim felsefesi, eğitimin kapsamı içinde yer alan kavramların analizini yaparak eğitimin hedeflerini biçimlendirir (Cevizci, 2014). Bu bağlamda eğitim felsefesinin eğitime ilişkin tutarlı bir bakış açısının sağlanmasında önemli bir etken olduğunu söylemek mümkündür (Sözer, 2008). Eğitim felsefesinin *daimicilik*, *esasçılık*, *ilerlemecilik*, *yenidenkurmacılık* olmak üzere genel kabul görmüş dört akımı bulunmaktadır (Demirel, 2007).

¹ Bu çalışma Alper AYTAÇ'ın Dr. Öğr. Üyesi Nihat UYANGÖR danışmanlığında hazırladığı "Öğretmen Adaylarının Epistemolojik İnançlarının ve Eğitim Felsefesi Eğilimlerinin Öğretme ve Öğrenme Anlayışları Üzerindeki Etkisi" isimli doktora tezinin bir bölümünden üretilmiştir.

² Dr., Millî Eğitim Bakanlığı, alperaytac10@gmail.com,

³ Dr. Öğr. Üyesi, Balıkesir Üniversitesi, nuyangör@balikesir.edu.tr,

Ek 3. Doğrulayıcı Faktör Analizine İlişkin Standardize Edilmiş Yol Analizi Diyagramı-2

KAYNAKLAR

- Adjukiewicz, K. (1994). *Felsefeye giriş: Temel kavramlar ve kuramlar* (Çev: A. Cevzici). (2. Baskı). İstanbul: Gündoğan Yayınları
- Arslan, A. (2017). *Felsefeye giriş*. (24. Baskı). Ankara: BB101 Yayınları.
- Arslanoğlu, İ. (2012). *Eğitim felsefesi*. Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık.
- Aslan, S. (2018). Investigating the relation between educational philosophies adopted by prospective teachers and their teaching-learning conceptions. *Pegem Eğitim ve Öğretim Dergisi*, 8(2), 307-326,
- Baş, G. (2015). Öğretmenlerin eğitim felsefesi inançları ile öğretme-öğrenme anlayışları arasındaki ilişki. *Eğitim ve Bilim*, 182 (40), 111-126.
- Brown, T. A. (2006). *Confirmatory factor analysis for applied research*. (First Edition). NY: Guilford Publications, Inc.
- Büyüköztürk, Ş. (2007). *Sosyal bilimler için veri analizi el kitabı*. (8. Baskı) Ankara: PegemA Yayıncılık.
- Can, A. (2014). *Spss ile nicel veri analizi*. Ankara: Pegem Akademi
- Cevzici, A. (2014). *Eğitim felsefesi*. (3. Baskı). İstanbul: Say Yayınları.
- Cevzici, A. (2015). *Felsefe sözlüğü*. (5. Baskı). İstanbul: Say Yayınları.
- Cevzici, A. (2016). *Felsefeye giriş*. (5. Baskı). İstanbul: Say Yayınları.
- Çetin, B., İlhan, M., ve Arslan, S. (2012). Öğretmen adaylarının benimsedikleri eğitim felsefelerinin çeşitli değişkenler açısından incelenmesi. *The Journal of Academic Social Science Studies*, 5 (5), 149-170.
- Demirel, Ö. (2007). *Kuramdan uygulamaya eğitimde program geliştirme*. Ankara: PegemA Yayıncılık.

- ilk.
- Doğanay, A., ve Sarı, M. (2003). İlköğretim öğretmenlerinin sahip oldukları eğitim felsefelerine ilişkin algılarının değerlendirilmesi "öğretmenlerin eğitim felsefeleri". *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 1(3), 321-337.
- Ekiz, D. (2005). Sınıf öğretmeni adaylarının eğitim felsefesi akımlarına ilişkin eğilimlerinin karşılaştırılması. *Ondokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 19, 1-11.
- Ellis, A. K. (2015). *Eğitim programı modelleri* (Çev. Ed: A. Arı). (1. Baskı). Konya: Eğitim Yayınevi.
- Ergün, M. (2015). *Eğitim felsefesi*. (5. Baskı). Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.
- Erkuş, A. (2016). Ölçek geliştirme ve uyarlama çalışmalarındaki sorunlar ile yazım ve değerlendirilmesi. İ.H. Diken, H. Kelecioğlu, A. Ersöz, ve M. Güçlü (Editörler). *Eğitim bilimlerinde yenilikler ve nitelik arayışı içinde* (1212-1224). Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.
- Guttek, L. G. (2006). *Eğitime felsefi ve ideolojik yaklaşımlar* (Çev. N. Kale). (3. Basım). Ankara: Ütopya Yayınevi.
- Heimsoeth, H. (2011). *Felsefenin temel disiplinleri* (Çev: T. Mengüşoğlu). (5. Basım). Ankara: Doğu Batı Yayınları.
- Hu, L.-t., and Bentler, P. M. (1999). Cutoff criteria for fit indexes in covariance structure analysis: Conventional criteria versus new alternatives. *Structural Equation Modeling*, 6(1), 1-55.
- Joreskog, K. G., and Sorbom, D. (1996). *LISREL 8: User's reference guide*. Mooresville: Scientific Software.
- Kline, P. (1994). *An easy guide to factor analysis*. New York: Routledge.
- Koç, E. (2009). *Felsefe nedir?* Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 3, 221-231.
- Kozikoğlu, İ., ve Uygun, N. (2018). Investigation of the relationship between teachers' philosophies of education beliefs and curriculum design approaches. *Çukurova Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 47(2), 411-438.
- Kumral, O. (2014). Eğitsel düşünce ve uygulamalar (EDU) ölçeğinin geliştirilmesi: Geçerlik ve güvenilirlik çalışması. *Eğitim Bilimleri Araştırmaları Dergisi – Journal of Educational Sciences Research*, 4 (2), 131-144.
- Noddings, N. (2016). *Eğitim felsefesi* (Çev. R. Çelik). Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık.
- Ornstein, C., ve Hunkins, P. F. (2014). Programın felsefi temelleri (Çev. S. Demiral). *Eğitim programı: Temeller, ilkeler ve sorunlar*. (Çev. Editörü Arı, A.). Konya: Eğitim Yayınevi, ss.43-84.
- Özdamar, K. (2016). *Eğitim, sağlık ve davranış bilimlerinde ölçek ve test geliştirme yapısal eşitlik modellemesi*. Eskişehir: Nisan Kitabevi.
- Segall, W. H., and Wilson, A. V. (2004). *Introduction to education: Teaching in a diverse society* (Second Edition). USA: Rowman & Littlefield.
- Sönmez, V. (2008). *Eğitim felsefesi*. (8. Baskı). Ankara: Anı Yayıncılık.
- Sözer, E. (2008). Eğitimin felsefi temelleri. Gültekin, M. (Editör.). *Eğitim bilimine giriş içinde* (s. 57-75). Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayınları.
- Sümer, N. (2000). Yapısal eşitlik modelleri. *Türk Psikoloji Yazıları*, 3(6), 49-74.
- Tabachnick, B.G., and Fidell, L.S. (2001) *Using multivariate statistics*. (4th Edition). MA: Allyn & Bacon, Inc.
- Tavşancıl, E. (2006). *Tutumların ölçülmesi ve SPSS ile veri analizi*. (3. Baskı). Ankara: Nobel Yayın Akademi.
- Tozlu, N. (2006). Felsefe ve eğitim. Solak, A. (Editör). *Felsefe ve eğitim*. Ankara: Hegem Yayınları, ss.221-262.
- Uyangör, N., Şahan, H. H., ve Atıcı, S. (2016). An analysis of educational philosophies and teacher competencies. *International Journal of Current Research*, 8 (4), 30100-30106.
- Velicer, W. F., and Fava, J. L. (1998). Effects of variable and subject sampling on factor pattern recovery. *Psychological Methods*, 3(2), 231-251.
- Winch, C., and Gingell, J. (2002). *Key concepts in the philosophy of education*. London: Taylor & Francis e-Library.
- Yazıcı, S. (2016). *Felsefeye giriş*. (6. Baskı). İstanbul: Yeni İnsan Yayınevi.
- Yılmaz, K., Altınkurt, Y., ve Çokluk, Ö. (2011). Eğitim inançları ölçeği'nin geliştirilmesi: Geçerlik ve güvenilirlik çalışması. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri*, 11(1), 33.